

зовнішньополітичної позиції України на міжнародній арені за умов дестабілізації світової системи безпеки.[3]

Таким чином, економічна безпека є не лише станом захищеності національних інтересів від певних втрат, але й здатність та готовність владних інститутів (суб'єктів державного управління) створювати механізми розвитку національних економічних інтересів.[2]

Узагальнення різних підходів щодо поняття економічної безпеки дає змогу дійти таких висновків: по-перше, науковці включають до змісту категорії економічної безпеки елементи соціального характеру (у т.ч. гарантування певного рівня та якості життя громадян), основна увага зосереджується саме на державницьких інтересах (суспільні інтереси та інтереси громадянина мають другорядне значення); по-друге, концептуальні підходи відзначаються надмірною (недоречною) деталізацією, зосередженням уваги на відносно короткострокових проблемах (цілях), упущенням проблем стратегічного характеру, що мають суттєве значення для суспільних інтересів, або - навпаки - нечіткістю (розмитістю), внаслідок чого до змісту цієї категорії включається зокрема питання оборони та політичної стабільності.

Використана література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред.. В.Т. Бусел. – К.-Ірпінь : Перун, 2004. –1440 с.
2. Олексенко Р. І. Політика забезпечення конкурентоспроможності України на світовому продовольчому ринку в умовах глобалізації: тенденції та перспективи. Мелітополь: Колор Принт. 2011. – 200 с.
3. Ортіна Г.В. Виявлення та аналіз чинників формування кризових явищ в економіці в умовах глобалізації як передумова розроблення антикризових стратегій. Економіка та держава. 2013. № 8. С. 40-44.
4. Ортіна Г.В. Обґрунтування концептуального підходу до формування та реалізації державної політики антикризового розвитку реального сектора економіки. Економіка та держава. 2013. № 11. С. 29-32.
5. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 480 с. – (Б-ка словарей «ИНФРА-М»)
6. Сенюшкін Є. О. Економіко-правові механізми державного забезпечення сталого розвитку/ Сенюшкін Є. О. // Статистика України. – 2013. – № 3. – С. 38-68.
7. Указ Президента України «Про Стратегією сталого розвитку "Україна - 2020"» № 5 від 12 січня 2015 року Режим доступа: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U005_15.html

Pobihun S., k.n.e., profesor nadzwyczajny
Iwano-Frankowski narodowy techniczny
uniwersytet ropy naftowej i gazu,
Ukraina

OCENA PROJEKTÓW ENERGII ODNAWIALNEJ W KRYTERIACH ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Zależność Ukrainy od importu ropy naftowej, w szczególności rosyjskiej, pobudza aktywność w poszukiwaniu nowych alternatywnych źródła energii. Oprócz

tradycyjnych źródeł energii Ukraina ma duży potencjał produkcji energii z innowacyjnych alternatywnych źródeł, na przykład, na bazie wody, wiatru i słońca. Również, dzięki niedawnym zdobyczom technologicznym, koszty produkcji energii z odnawialnych źródeł obniżyły się, podczas gdy oczekiwany jest wzrost cen detalicznych, co jeszcze zwiększa atrakcyjność produkcji energii z odnawialnych źródeł. Przejście do nietradycyjnych źródeł energii jest jednym z kierunków przejścia do stałego rozwoju państwa.

W Instytucie Odnawianej Energetyki Narodowej Akademii Nauk Ukrainy obliczono potencjał głównych rodzajów niekonwencjonalnych odnawialnych źródeł energii, w szczególności: słonecznej, wiatrowej, małej hydroenergetyki i innych, i na podstawie zdobytych wyników stworzono "Atlas energetycznego potencjału niekonwencjonalnych odtworzeniowych źródeł energii w Ukrainie" [1]. Zgodnie z wynikami tych badań, Ukraina ma znaczny potencjał rozwoju odnawialnych źródeł energii, a zwłaszcza w regionie karpackim.

Pytania o celowość użycia niekonwencjonalnych odnawialnych źródeł energii omawiało wielu naukowców [2,3,4,5]. Jednak istnieje potrzeba dokładnej analizy socjalnego, ekonomicznego i ekologicznego oddziaływania niekonwencjonalnych źródeł energii na gospodarkę państwa i regionu w szczególności.

Obecnie w Ukrainie na produkcję energii z odnawialnych źródeł przypada 7% ogólnego zużycia energii, co jest znacznie poniżej istniejącego potencjału. Znaczny potencjał Ukrainy co do produkcji energii z odnawialnych źródeł w znacznej mierze zostaje nie wykorzystanym.

Działalność wszystkich obiektów alternatywnych źródeł energii musi być wykorzystana w granicach koncepcji zrównoważonego rozwoju regionu (kraju), ponieważ priorytetowym kierunkiem właśnie zrównoważonego rozwoju [8] jest optymalizacja życia ludzkości w zakresie bezpiecznego środowiska naturalnego i harmonijnych stosunków zarówno w społeczeństwie, tak i między różnymi społecznościami

U podstaw zrównoważonego rozwoju leżą niezbywalne prawa człowieka do życia i bezpiecznego, harmonijnego rozwoju [8, 9, 10].

Opracowanie systemu wskaźników dla oceny wpływu działalności przedsiębiorstwa na zrównoważony rozwój regionu w trakcie opracowania strategii efektywnego społeczno-ekonomicznego wzrostu musi opierać się na respektowaniu prawa samozachowania: "każdy system (społeczny czy biologiczny) dąży do zachowania (przetrwania) i wykorzystuje dla osiągnięcia tego cały swój pełny potencjał (zasoby)" [11].

Oczywiste jest, że całkowity potencjał zasobów i kreatywności P musi zawsze być większy niż suma niszczących potencjalnych zasobów N :

$$P > N, \quad (1)$$

Jeśli ta nierówność nie potrafi być utrzymana w ciągu dłuższego okresu czasu, to przedsiębiorstwo albo przestanie istnieć, albo będzie mieć negatywny wpływ na gospodarkę regionu.

Liczbową analizę i ocenę stałego rozwoju przedsiębiorstwa można przeprowadzić, porównując rozliczeniowe znaczenie wielkości indeksu stałego rozwoju

przedsiębiorstwa (I_{srp}) z pewnymi normami tej wielkości, które można obliczyć jak różnicę potencjałów tworzenia i ubytków organizacji, co przekłada się na potencjał tworzenia, a mianowicie:

$$I_{srp} = \frac{(P - N)}{P} \quad (2)$$

Normatywne wartości I_{srp} stanowią system kategorii. Poziomy interpretacyjne w zakresie wartości indeksu zrównoważonego rozwoju i możliwości właściwych i niezbędnych decyzje zostały przedstawione w tabeli 1.

Tablica 1 - Normatywne znaczenia I_{srp} , kategoryzacja zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstwa i zalecane strategiczne decyzje co do jego polepszenia

Poziom	Wartość indeksu I_{srp}	Treść kategorii stanu I_{srp}	Polecane warianty strategicznych decyzji
1	-10 ÷ -1	Destrukcyjne czynniki zbyt mocno wpływają na przedsiębiorstwo, i dodatkowa pomoc nie pomoże.	Zlikwidować przedsiębiorstwo
2	-1 ÷ -0,1	Dla dawno działających przedsiębiorstw to, być może, krótkoterminowy okres spadku w ogólnym cyklu - wzrost - spadek.	Zlikwidować albo zreorganizować przedsiębiorstwo
3	0	Jeśli przypuszcza się krótkoterminowy okres Jeśli przypuszcza się długotrwały okres	Realizacja strategii stabilizowania albo reorganizacji Realizacja strategii likwidacji albo reorganizacji
4	0 ÷ 0,5	Normalna sytuacja w gospodarce rynkowej	Realizacja strategii stabilizacji albo rozwoju
5	0,5 ÷ 2	Sprzyjająca sytuacja w gospodarce rynkowej	Realizacja strategii rozwoju
6	2 ÷ 5	Organizacja znajduje się w sztucznie ulgowych warunkach. To może wywoływać otwarte niezadowolenie analogicznych organizacji.	Realizacja strategii poziomej integracji
7	5 ÷ 10	Zazwyczaj jest to związane z lobbieniem interesów organizacji albo praniem "brudnych" pieniędzy.	Restrukturyzacja

Pierwszy i siódmy poziom w ogólnym wypadku są kryminalne, i organizację należałoby zlikwidować. Drugi poziom zrównoważonego rozwoju musi uwzględniać cykliczność rozwoju organizacji. Trzeci, czwarty i piąty poziom zrównoważonego rozwoju - to typowe wskaźniki w działalności organizacji. Przy czym pierwszy, szósty i siódmy poziom - to w sprawie oceny przyszłości organizacji powinny decydować organy państwowej regulacji i organy egzekwowania prawa (ścigania).

Ocena charakterystyki ekologicznej składowej zapewnia interpretację współdziałania przedsiębiorstwa ze środowiskiem naturalnym i wszelkiego rodzaju przepływów materialno-energetycznych. Z kolei ocena elementu społecznej odpowiedzialności w odniesieniu do cech interakcji społecznych przedsiębiorstw i ich

zbiorowych interesów. A zatem ocena zapewni opis komponentu gospodarczego w stosunku do wszystkich elementów związanych z przepływami finansowymi (państwem, dostawcami, klientami, instytucjami finansowymi i kredytowymi). W trakcie oceny i wyboru optymalnego modelu rozwoju niekonwencjonalnych odnawialnych źródeł energii trzeba uwzględnić fakt, że organizacja - to nie tylko jednolity system ekonomiczny, ale i element środowiska (społeczeństwa), istnienia i wpływ który zależy od działania jego elementów składowych. Takimi składowymi są konsumenci, środki informacji, grupy społeczne, związki i zjednoczenia, pracownicy i akcjonariusze i tym podobne. Te elementy mogą i wpływają na przebieg oraz wyniki w osiąganiu celów przedsiębiorstwa obecnie, ponieważ z reguły musi ono koordynować swoje cele z wyjątkowymi gospodarczymi i socjalnymi interesami społeczeństwa wraz z tymi elementami składowymi. Oczywistym jest, że niezrównoważony rozwój przedsiębiorstw niekonwencjonalnych odnawialnych źródeł energii doprowadzi do znacznego nieodwracalnego zniszczenia środowiska naturalnego, a więc do utraty ich wartości dla społeczeństwa, regionu i państwa.

Lista wykorzystanych literackich źródeł

1. Atlas energetycznego potencjału nietradycyjnych i ponawianych źródeł energii w Ukrainie. - K., 2005. - 36 s.
2. Adamenko O.M., Wysoczanskyj W., Lotko W., Mychajliw M. Alternatywne paliwa i inne nietradycyjne źródła energii. Monografia. - Iwano-Frankowsk:IME, 2001. - 432s.
3. Nikitorowycz O.W. Analiza stanu i perspektyw rozwoju małej hydroenergetyki Ukrainy// Międzynarodowa naukowo- praktyczna konferencja "1-й Ogólnoukraiński zjazd ekologów". - Winnica: WNTU, 2006.
4. Geletuha G.G., Żelazna T.A. Analiza głównych przepisów "Energetycznej strategii Ukrainy na okres do 2030 roku" // Przemysłowe ciepłownictwo. - 2006, №5. - c. 82-92.
5. Petruk W.G., Kocjubynska S.S., Macjuk D.W. (Ukraina, Winnica). Analiza współczesnego stanu alternatywnej energetyki i rekomendacji po ekologizacji paliwowo-energetycznego kompleksu Ukrainy. Zbiornik materiałów II-ro Ogólnoukraińskiego zjazdu ekologów z międzynarodowym uczestnictwem/ Internet-wspólnota "Przemysłowa ekologia" /Reżim dostępu : <http://eco.com.ua/>
6. Podręcznik z rozwoju prywatnego sektoru. Dołączenie inwestycji w zakres ponawianej energii Ukrainy. Strategia sektorowej konkurencyjnie sposobności dla Ukrainy: faza II - październik 2012. Wydawnictwo OECD. - 55 s.
7. Program finansowania alternatywnej energetyki w Ukrainie (USELF). Strategiczna ekologiczna analiza. Ekologiczne sprawozdanie. Wrzesień 2012 roku. - 219 s.
8. Strategia stałego rozwoju Ukrainy / Oficjalna strona internetowa BFO "Żywa planeta" // [Elektronowy zasób] / Reżim dostępu: <http://ecolabel.org.ua/index.php?id=253>
9. Tregobczuk W. Koncepcja stałego rozwoju dla Ukrainy / W. Tregobczuk // Zwiastun NAN Ukrainy. - 2002. - N 2. [Elektronowy zasób] / Reżim dostępu : <http://www.nbu.gov.ua/Portal/all/herald/2002-02/7.htm>
10. Wichanskiy O.S. Strategiczne kierowanie: Podręcznik po kierunku i fachie "Management" 2-e wyd / O.S. Wichanskiy - M.: Gardariki, 2000. - 292s.
11. Smirnow E.A. Strategiczny management, orientowany na znak firmowy. / E.A.Smirnow - M.: Narodowy instytut biznesu; Rostów na Donie: Feniks, 2004. - 320s.